

**Анализ на данните за нотификациите по системата за бързо
предупреждение за храни и фуражи (RASFF), свързани с нови храни и
добавки в храните за първото тримесечие на 2019 г. (01.01 – 31.03.2019)**

Системата за бързо предупреждение на храни и фуражи (RASFF), която е обща за всички държави членки, е създадена с *Регламент (ЕО) № 178/2002*¹. Системата подпомага държавите членки при действията им, като позволява бърз обмен на информация за рисковете, произтичащи от храни или фуражи и за мерките, които са взети или предстои да бъдат взети за овладяване на тези рискове и има за цел да предостави на контролните органи добре функциониращ инструмент за уведомяване за рискове за здравето на човека, произтичащи от храни или фуражи.

Законовата база за функционирането на системата:

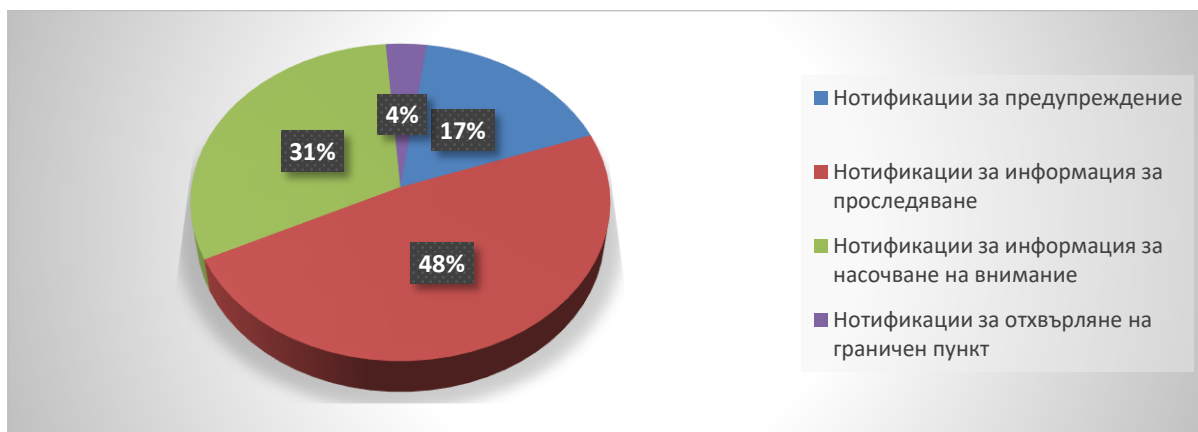
- член 50 от *Регламент (ЕО) № 178/2002*;
- *Регламент (ЕС) № 16/2011 за установяване на мерки за прилагане за Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи*;
- член 30б от *Закон за храните*;
- член 47 от *Закон за фуражите*.

I. Нотификации, свързани с неразрешена употреба на нови храни и/или нови хранителни съставки.

През първото тримесечие на 2019 г. по RASFF са обработени **29 бр.** нотификации (**15 бр.** за първото тримесечие на 2018 г.), които се отнасят до неразрешена употреба на нови храни и/или нови хранителни съставки, като от тях **5 бр.** (**2 бр.** за първото тримесечие на 2018г.) са нотификации за предупреждение, **14 бр.** (**7 бр.** за първото тримесечие на 2018г.) са нотификации за информация, които изискват проследяване, **9 бр.** са нотификации за информация за насочване на внимание (**2 бр.** за първото

¹ *Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 година за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните*

тримесечие на 2018г.) и 1 бр. (4 бр. за първото тримесечие на 2018г.) са нотификациите са за отхвърляне на граничен пункт (*Фигура 1*).

По отношение на сериозността на риска, при 12 бр. от нотификациите, той е класифициран, като сериозен (2 бр. за първото тримесечие на 2018 г.), а при останалите, неопределен (12 бр.) и несериозен (5 бр.).

При по-голямата част от нотификациите, неразрешените нови хранителни съставки са включени в състава на диетични продукти, хранителни добавки и усилващи храни (23 бр.). Останалите нотификации се отнасят до продукти от какао, кафе и чай, сладкарски изделия, зеленчуци и смесени храни.

Голям брой нотификации (**13 бр.**) касаят установяване на търговия с хранителни добавки, продукти от кафе и какао, чай и дъвки, съдържащи неразрешените нови хранителни съставки **тетрахидроканабинол (THC) и канабидиол (CBD)**.

Нотификации за България:

И през първото тримесечие на 2019 г. България е упомената в една нотификация, като държава на разпространение (една нотификация за първото тримесечие на 2018 г.).

Сравнителен анализ за движението на нотификациите, касаещи нови храни, спрямо същия период на 2018 г.

За първото тримесечие на 2018 година, общият брой на нотификациите е **15 бр.**, което показва тенденция към увеличаване на броя на нотификациите през 2019 г. (**29 бр.**). Виж. *Фигура 2*.

Фигура 2

По отношение на риска, през първото тримесечие на 2019 г., при голяма част от нотификациите рискът е определен, като сериозен, за разлика от същия период на 2018г., когато делът на нотификациите със сериозен риск е бил много малък (Фигура 3).

Фигура 3

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2018 г.

През първото тримесечие на 2018 г., както и през първото тримесечие на 2019 г. България е упомената като държава на разпространение по една нотификация за информация, изискваща проследяване. Единствената нотификация за отчетния период на 2019 г. касае наличие на неразрешената нова хранителна съставка канабидиол (CBD) в кафе с цвят от коноп с произход Италия.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от системата RASFF за първото тримесечие на 2019г., могат да се направят следните изводи:

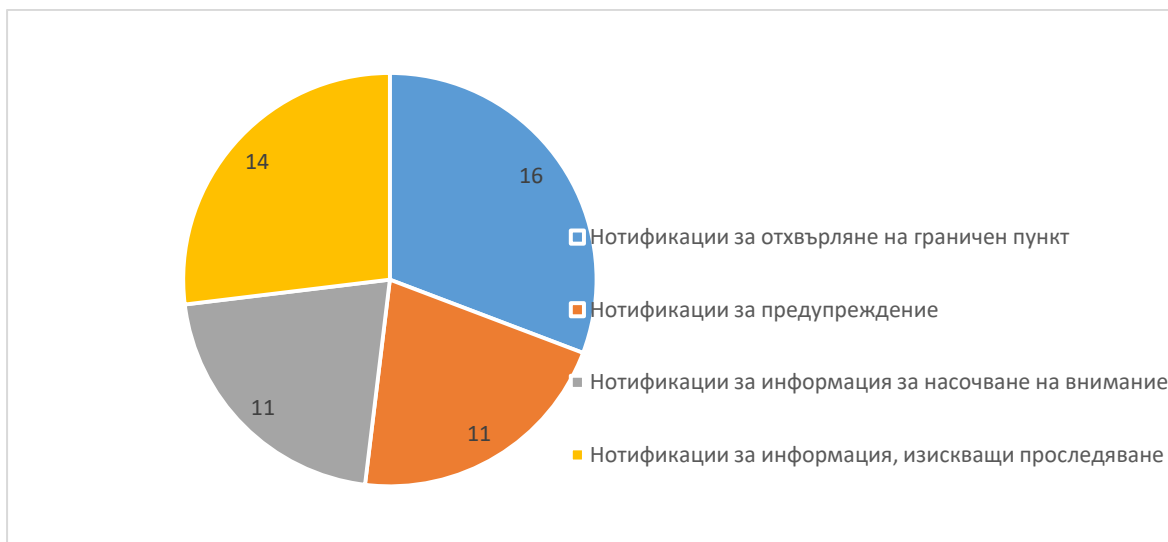
- 1. През първото тримесечие на 2019 г., в сравнение със същия период на 2018 г. се наблюдава значителен ръст на общия брой нотификации.** Значителна разлика в броя на нотификациите се наблюдава при сравняването със ситуацията през третото и четвъртото тримесечие на 2018 г.;
- 2. През отчетния период присъствието на неразрешените нови хранителни съставки тетраhydroканобинол (THC) и канабидиол (CBD) е констатирано при много голям процент от нотификациите (45,4%);**
- 3. По отношение сериозността, за разлика от предишните тримесечни периоди, при голяма част от нотификациите, рискът е определен, като сериозен.** Тези нотификации касаят установена търговия с продукти, съдържащи неразрешените нови хранителни съставки: екстракт от кора на Йохимбе, синефрин, тетраhydroканобинол (THC) и канабидиол (CBD) и др., както и установена онлайн търговия с неразрешените за употреба при хора селективни модулатори на андрогенните рецептори (SARMs). Това са субстанции, които предизвикват нежелани и сериозни странични ефекти при определени условия на употреба.

II. Нотификации, свързани с добавките в храните.

Общият брой на нотификациите, отнасящи се до добавки в храните за отчетния период е **52 бр.** (44 бр. за първото тримесечие на 2018 г.).

При **11 бр.** нотификации рискът за консуматора е определен, като сериозен (**5 бр.** за първото тримесечие на 2018 г.).

Резултатите за видовете нотификации от RASFF системата относно добавките в храни са представени на **Фигура 4**. Най-голям е делът на нотификациите за отхвърляне на граничен пункт – **16 бр.** (**20 бр.** за първото тримесечие на 2018 г.), последвано от нотификациите за информация, изискващи проследяване – **14 бр.** (**12 бр.** за първото тримесечие на 2018 г.), следват нотификациите за информация за насочване на внимание, които са **11 бр.** (**7 бр.** за първото тримесечие на 2018 г.) и нотификациите за предупреждение – **11 бр.** (**5 бр.** за първото тримесечие на 2018 г.).

Фигура 4

При регистрираните проблеми с безопасността на храните, публикувани в RASFF относно добавките в храни, представлява интерес разпределението на нотификациите по установени рискове и засегнати продукти.

- При нотификациите за отхвърляне на граничен пункт е установено следното:

Част от нотификациите за отхвърляне на граничен пункт се отнасят до сушени плодове и сладка (9 броя) (14 бр. за първото тримесечие на 2018 г.), при които е установено високо ниво на сулфит (2 бр.), неразрешена употреба на антиоксидантите E316 в сварени главоноги (една нотификация) и E 385 в безалкохолни напитки (3 бр. нотификации), консервантите E200 и E 210 в сладка (2 бр. нотификации), оцветителя E102 в готови за консумация храни (3 бр.).

- При нотификациите, издадени на база официален контрол на пазара, собствен мониторинг и др. (нотификации за предупреждение, нотификации за информация за насочване на внимание и нотификации за информация, изискващи проследяване е установено следното:

При нотификациите за предупреждение преобладават нотификациите за установяване на недеклаиран или твърде високи нива на сулфит в сушени плодове и смесени продукти (8 бр.). Останалите нотификации касаят установяване на високи нива на кофеин в хранителни добавки (3 бр.) и недеклаиран антиоксидант и консервант E 223 в салати (1 бр.).

Нотификациите за информация, изискващи проследяване се отнасят до: високи нива на сулфит в сушени плодове и вино (3 бр.), неразрешено влагане на оцветители E127 в хранителни добавки, плодове и сладкарски изделия (3 бр.), E104, E124, E 110 и E123 в

безалкохолни напитки, сладкарски изделия и сосове (3 бр.), стабилизаторите Е 223, Е 418 и Е 481 в безалкохолни напитки и кофеинови напитки (2 бр.), консервантите Е 210 и Е 235 в безалкохолни напитки и млечни продукти (2 бр.), неразрешена субстанция ром етер в сладкарски изделия и неидентифициран оцветител в плодове (по една нотификация).

Нотификациите за информация за насочване на внимание се отнасят до: високи нива на сулфит в плодове, сосове и готови за консумация храни (3 бр.), оцветителите Е 122, Е 127, Е 129 и Е 133 в плодове, зеленчуци и безалкохолни напитки (4 бр.), стабилизаторите Е 223 и Е 418 в безалкохолни напитки (1 бр.), емулгатор Е452 в рибни продукти (1 бр.), забранения хлорен диоксид Е 926 в хранителни добавки (1 бр.) и кофеин в хранителни добавки (1 бр.)

Сравнителен анализ за движението на нотификациите в системата, спрямо същия период на 2018 г.

За първото тримесечие на 2018 г., общият брой на нотификациите, отнасящи се за добавки в храните е **44 бр.** От тях най-голям брой са нотификациите за отхвърляне на граничен пункт (**20 бр.**), последвани от нотификациите за информация, изискващи проследяване (**12 бр.**), нотификациите за информация за насочване на внимание (**11 бр.**) и нотификациите за предупреждение (**5 бр.**). Виж. **Фигура 5.**

Фигура 5

По отношение на класификацията на риска, през първото тримесечие на 2018 г. при 7 бр. нотификации рискът за консуматора е определен за сериозен, докато през първото тримесечие на 2019 г., сериозен риск е установен в 16 бр. от случаите, изискващи нотификация.

Нотификации за България

За отчетния период, България е упомената в 2 бр. нотификации (**1 бр. за първото тримесечие на 2018 г.**). Едната нотификация е нотификация за отхвърляне на граничен пункт, изготвена от България и отнасяща се до твърде високи нива на сулфит в сушени кайсии от Турция, а другата нотификация е за предупреждение за разпространение на територията на България на продукт „настърган кокос“ с произход Индонезия, за който компетентните органи на Германия (държавата, издала нотификацията) са установили, че съдържа необявен на етикета сулфит. Рискът за консуматора е определен, като сериозен.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2018 г.

През първото тримесечие на 2018 г. България е упомената в една нотификация за отхвърляне на граничен пункт, като държава, чийто компетентен орган е издал нотификацията. Виж. *Фигура 6*.

Фигура 6

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от системата RASFF за първото тримесечие на 2019г. относно добавки в храните, могат да се направят следните изводи:

1. През първото тримесечие на 2019 г., в сравнение с първото тримесечие на 2018 г. се наблюдава **значително увеличаване на броя на нотификациите като цяло**;
2. През отчетния период процентът на нотификациите за предупреждение е сравнително висок;

3. При значителен брой нотификации, издадени през първото тримесечие на 2019 г., за разлика от първото тримесечие на 2018 г., **рискът е класифициран, като сериозен;**
4. През първото тримесечие на 2019 г., както и през първото тримесечие на 2018г. значителен е броя на нотификациите, отнасящи се до **недеклариран сулфит**, но през първото тримесечие на 2018г. процентът на тези нотификации е значително по-голям.

Изготвил: д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“ при ЦОРХВ
09.05.2019 г.

ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА